

COMPENSATIE WEIDEVOGELS WESTPOORT

**INITIATIEFVOORSTEL FRACTIE GROENLINKS
Gemeente Groningen
Harrie Miedema
December 2005**

Inleiding

Ten westen en noorden van Hoogkerk wordt binnenkort het nieuwe bedrijventerrein Westpoort aangelegd. Door de aanleg van Westpoort dreigen waardevolle weidevogelgebieden te verdwijnen. Uit onderzoek naar het voorkomen van weidevogels door bureau Bakker blijkt dat er door de aanleg van heel Westpoort 268 paar weidevogels een ander broedgebied moeten zien te vinden, waaronder 18 paar van de momenteel ernstig bedreigde Grutto. Al eerder zijn andere waardevolle weidevogelgebieden langs de rand van Groningen verdwenen, zoals in De Held, Reitdiepshaven, Euvelgunne en Kardinge. Op deze manier levert de gemeente Groningen een behoorlijke bijdrage aan de achteruitgang van weidevogels in Nederland. Op zich is het logisch en ook onafwendbaar dat een stad zich uitbreidt, maar de vraag dringt zich op of het (dreigende) verlies aan weidevogels niet op één of andere manier gecompenseerd kan worden, zoals tegenwoordig in Nederland wel vaker gebeurt.

De realisatie van een weidevogelreservaat vlak naast Westpoort zou een deel van het verlies aan weidevogels kunnen compenseren en het zou een impuls kunnen geven aan het groener en aantrekkelijker maken van de stadsrand voor recreanten. Nu is net besloten om het deel van Westpoort tussen de spoorlijn naar Zuidhorn, de Zuidwending en de Aduarderdiepsterweg buiten het bestemmingsplan Westpoort te houden. Hierdoor zijn er goede mogelijkheden om in dit gebied een weidevogelreservaat te realiseren.

Weidevogels in problemen, ook in Groningen

Weidevogels hebben het momenteel moeilijk in Nederland en ook in Groningen. De stand van soorten als Grutto en Veldleeuwerik holt achteruit. Vergelijken met 1990 is de stand van Grutto en Veldleeuwerik in Nederland meer dan gehalveerd. Ook het aantal Scholeksters is sterk afgenomen. Soorten als Kievit en Tureluur doen het iets beter, maar ook daar is sprake van een licht dalende tendens. Nederland heeft met het grote areaal grasland wel een belangrijke functie voor weidevogels, want een soortgelijke biotoop is bijna nergens anders in Europa te vinden.

Ook in de provincie Groningen neemt het aantal weidevogels sterk af. Zowel in reservaatgebieden als in landbouwgebieden neemt de stand van Kievit, Grutto, Scholekster, Tureluur en Veldleeuwerik af. Intensivering van de landbouw speelt daarbij een belangrijke rol, evenals voor weidevogels niet optimaal beheer van natuurgebieden. De uitbreiding van steden en dorpen en de aanleg van wegen en fietspaden leiden ook tot verlies aan goede weidevogelgebieden. De uitbreidingen van de stad Groningen aan de westkant van de stad hebben de afgelopen 10 jaar sterk bijgedragen aan dit verlies van goede weidevogelgebieden. Op plekken waar nu de wijken De Held I, Gravenburg en Reitdiepshaven liggen of worden aangelegd, broedden 10 jaar geleden nog vele paren Kieviten en Grutto's.

Ook de aanleg van het recreatiegebied Kardinge heeft geleid tot verlies aan weidevogels. Met veel inspanning wordt nu nog een deel van het gebied beheerd als weidevogelgebied, maar vroeger hadden de vogels veel meer ruimte tot hun beschikking en waren er ook meer.

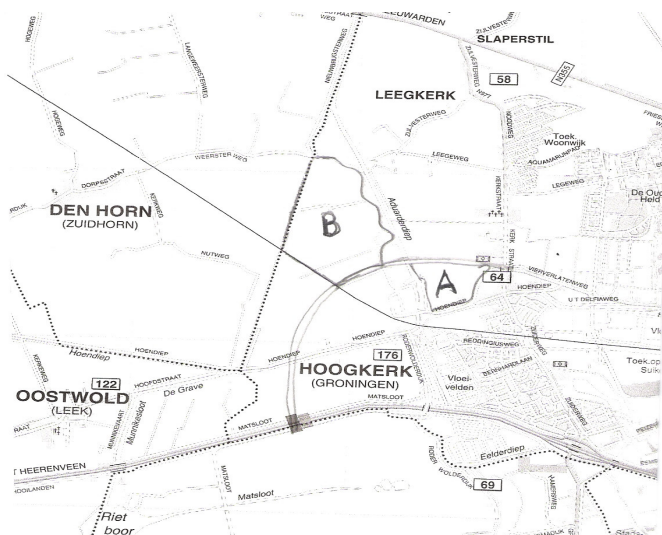
Door de aanleg van bedrijventerrein Westpoort ten westen en noordwesten van Hoogkerk verliezen op termijn 268 paar weidevogels hun broedterrein, waaronder 18 paar Grutto's, 11 paar Tureluurs en 3 paar Watersnippen (zeldzaam geworden in Nederland).

Mogelijkheden voor compensatie

In de raadsvergadering van 19 oktober 2005 heeft de gemeenteraad van Groningen besloten dat de eerste fase van bedrijventerrein Westpoort wordt aangelegd. Verder is het bestemmingsplan Westpoort vastgesteld, waardoor aanleg van het gehele bedrijventerrein mogelijk wordt.

Welke mogelijkheden heeft de gemeente nu nog om het belangrijke verlies aan weidevogelgebied te compenseren?

In de eerste plaats is het deel van Westpoort dat als laatste aan de beurt is om ingericht te worden als bedrijventerrein, het gebied tussen Aduarderdiep, Hoendiep en Hoogkerk-noord, een heel goed weidevogelsterrein (Gebied A op Kaart 1). Hier broeden nu nog onder andere 6 paar Grutto's. Deze locatie is eigendom van CSM Suiker en gereserveerd voor "suikergereleerde" bedrijvigheid. Gezien de recente verlaging van de EU-subsidies voor bietsuiker is het nog maar de vraag of daar iets van terecht komt. Zolang dit gebied niet ingericht wordt als bedrijventerrein, zou dit met rust gelaten moeten worden, zodat de weidevogels hier nog jaren lang terecht kunnen. In dit gebied dient de gemeente na te gaan kan worden of er al aan weidevogelbescherming wordt gedaan. Zo niet dan dient met de gebruikers overlegd te worden of op basis van vrijwilligheid het maaibeheer aangepast kan worden voor de weidevogels en of weidevogelbescherming gewenst is. Dit alles conform het advies van de gemeente op het initiatiefvoorstel van de SP over weidevogels van 16 december 2003. Als op termijn zou blijken dat aanleg van dit laatste deel van Westpoort niet nodig of niet haalbaar is, dan zou dit gebied wellicht zelfs behouden kunnen blijven voor de weidevogels.

*Kaart 1 Ligging weidevogelgebieden ten noordwesten van Hoogkerk
A= goed weidevogelgebied, onderdeel van Westpoort
B= in te stellen weidevogelreservaat*

In de tweede plaats zou er ter compensatie van verloren gegane biotoop voor weidevogels vlak bij Westpoort een weidevogelreservaat ingericht kunnen worden. Hiervoor zou het gebied gebruikt kunnen worden ten noorden van de spoorlijn naar Zuidhorn, tussen de Zuidwending en de Aduarderdiepsterweg (Gebied B op Kaart 1). Dit gebied van ca. 65 hectare zou eerst worden ingericht als waterbergingsgebied, maar daar heeft de gemeente inmiddels van afgezien. In dit gebied, waar nu nog agrarische activiteiten plaatsvinden, broeden nu al weidevogels, maar als het optimaal zou worden ingericht als weidevogelgebied, dan zou dit aantal sterk kunnen stijgen.

De melkveehouders die hier nu hun bedrijf uitoefenen hoeven niet percé weg, maar zouden via beheerspakketten voor weidevogels een nieuwe inkomstenbron kunnen aanboren. Een strook grond langs de Zuidwending zou ingericht kunnen worden als natte verbindingszone, aansluitend op de 'Brede Groene Rivier' die binnen Westpoort voor de natuur is gereserveerd. De fractie van GroenLinks wil graag dat het college van B&W de mogelijkheden gaat onderzoeken om in dit gebied een weidevogelgebied te realiseren. Samenwerking met één van de natuurbeherende organisaties Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of Groninger Landschap ligt voor de hand. Als er een weidevogelreservaat komt, dan zal een aanpassing nodig zijn van het bestemmingsplan buitengebied. Als het alleen om een beheersgebied gaat, dan hoeft het huidige bestemmingsplan niet gewijzigd te worden.

Voorstel

1. Het College gaat de mogelijkheden onderzoeken om een weidevogelreservaat te realiseren ten noorden van Westpoort in het gebied tussen spoorlijn, de Zuidwending en de Aduarderdiepsterweg en rapporteert de raad hierover in de loop van 2006.
2. Het gedeelte van Westpoort tussen Aduarderdiep, Hoendiep en Hoogkerk-Noord wordt zo lang mogelijk met rust gelaten, zodat de weidevogels daar nog enige tijd kunnen blijven.

Gebruikte literatuur:

1. Projectgroep Van Veen tot Zee: "Waterstreefbeeld van Veen tot Zee", oktober 2005
2. Gemeente Groningen, Dienst RO/EZ: "Bestemmingsplan Bedrijventerrein Westpoort", oktober 2005-12-04
3. Gemeente Groningen, Dienst RO/EZ: "Milieueffectrapport (herzien) Bedrijventerrein Westpoort, oktober 2004
4. SOVON Vogelonderzoek Nederland: "Weidevogelindexen 1990-2003", 2005
5. SOVON Vogelonderzoek Nederland: persbericht "Weidevogels vliegen achteruit", 31 oktober 2005
6. SOVON –Nieuws nr. 2 2005: "Digitale Gruttokaart van Nederland"
7. Grutto Overleg Groningen: "Een reddingsboei voor Groninger Grutto's", februari 2003
8. Provincie Groningen: "De Toestand van Natuur en Landschap in de provincie Groningen 2002", maart 2003
9. Gemeente Groningen, Dienst RO/EZ: "Preadvies op Initiatiefvoorstel Bescherming weidevogels op gemeentelijke agrarische gronden van SP-raadsfractie", december 2003
10. Vogelbescherming Nederland: "Help de Grutto", 2001